

Lausunto

20.10.2022

Asia: VN/21695/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Espoon kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitystä työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta, mutta samalla kiinnittää huomiota Työ- ja elinkeinoministeriön antamaan lyhyeen lausuntoaikaan. Säädösvalmistelun kuulemisohjeen mukaan säädösehdotuksista pyydettävien kirjallisten lausuntojen antamiseen tulee varata aikaa vähintään kuusi viikkoa ja laajoissa hankkeissa vähintään kahdeksan viikkoa. Kuulemisohjeessa todetaan, että lausuntoaika on syytä pidentää, jos se muuten ajoittuisi yleiseen lomakauteen. Lausuntoaika voi vain perustellusta syystä olla edellä mainittua lyhyempi. Lyhyttä lausuntoaika ei perustella lausuntopyynnössä muuten kuin toteamalla, että ”Kiireellisestä valmisteluaikataulusta johtuen lausunnot pyydetään antamaan viimeistään 20.10.2022.”. Koska lausuntokierrokset ovat tärkeitä välineitä lakiesitysten laadun parantamiseksi ja koska lyhyt lausuntoaika on omiaan laskemaan lausuntojen tasoa, ei tilannetta voi pitää jatkovalmistelun kannalta toivottavana. Herää myös huoli siitä, missä määrin annettuihin lausuntoihin ehditään kiireessä perehtyä.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettua lakia siten, että jatkossa kokeilualueiden kuntien asiakkaita olisivat myös sellaiset kunnassa asuvat tilapäistä suojelua saavat henkilöt, joilla ei ole kotikuntalaisia tarkoitettua kotikuntaa. Esityksen mukaan ko. asiakkaiden asuinpaikka määriteltäisiin JTYPL:n (916/2012) 9 §:n tarkoittamalla tavalla, jonka 1 momentin mukaan työnhakijan on ilmoitettava työ- ja elinkeinoviranomaiselle yhteystietonsa, joiden avulla hänet voidaan viivytyksettä tavoittaa. Samaisen pykälän 2 momentin mukaan, jos muuhun arvioon ei ole aihetta, työnhakijan katsotaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia sovellettaessa ensisijaisesti asuvan hänen työvoimaviranomaiselle

ilmoittamassa osoitteessa ja toissijaisesti väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetussa osoitteessa.

Espoon kaupunki katsoo, että lain muuttaminen tilapäistä suojelua saavien työllisyyden edistämiseksi on yleisesti kannatettavaa. Pidämme kannatettavana esitystä, että kuntakokeiluiden asiakkaita olisivat jatkossa myös tilapäistä suojelua saavat henkilöt, joilla ei ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa. Asiakkaalla ei kuitenkaan tule olemaan lain muutoksen myötä oikeutta työmarkkinatukeen, jolloin siirto kokeiluun ei välttämättä tuo suurta lisäarvoa. Kokeiluun siirtyvien henkilöiden määrää on vaikea arvioida, mikä vaikeuttaa ennakointia palveluissa. Tähän mennessä TE-toimistoihin tilapäistä suojelua saavia asiakkaita on ilmoittautunut vain vähän.

Espoon kaupunki nostaa esiin kuntien resurssien turvaamisen muutoksessa, jos asiakasmäärät kuntakokeilussa kasvavat. Kuudessa suurimmassa kaupungissa on tunnistettu jo tässä vaiheessa resurssien jakaantuneen epätasaisesti TE-toimistojen ja kokeilualueen kuntien välillä; TE-toimistojen asiakasmäärät ovat laskeneet samalla kun kokeilualueen kuntien asiakasmäärät ovat lisääntyneet. Muutos aiheuttaa kuntien työllisyyspalveluissa resurssipaineita ja lisää epätasa-arvoa kokeilujen ja TE-toimistojen asiakaspalvelun saannin suhteen, mikä tulisi ottaa huomioon lisäresurssien jaossa. Nyt TE-toimistot ovat saaneet ELY-keskusten ostopalveluiden kautta esimerkiksi omakielisiä palveluita, kuten työnhakuinfoja ja työnhaun ohjausta kohderyhmälle, mutta lakimuutoksen myötä nämä palvelut tulisivat todennäköisesti kuntakokeilujen tuotettavaksi nykyisillä resursseilla. Tällä hetkellä TE-toimistoissa erilaiset neuvontapalvelut kohderyhmälle on pystytty organisoimaan olemassa olevien rakenteiden turvin, kun taas kuntakokeiluissa näitä saatetaan joutua uudelleen organisoimaan. Kuntien resursseista tulisi huolehtia silloin, kun toimintaympäristössä tapahtuu yllättäviä ja arvaamattomia muutoksia, kuten nyt Ukrainan sodan suhteen. Käytännössä lakiesityksen toteutuminen ja toisaalta ukrainalaisten kotikuntamerkintöjen saaminen joka tapauksessa kevästä 2023 alkaen edellyttävät sitä, että kotoutumiskoulutuksessa ja omakielisten orientaatiojaksojen hankinnassa huomioidaan jatkossa niiden kasvava tarve Uudellamaalla.

Hallituksen esityksessä sääntelyn selkeyttämiseksi ehdotetaan, että muutettavaan lakiin lisättäisiin säännös kokeilualueen kunnan tehtävästä tehdä päätös asiakkaan edellytyksistä työllistyä Työkanava Oy:öön.

Espoon kaupunki kannattaa työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamista niin, että kuntakokeilulakiin lisättäisiin säännös kokeilualueen kunnan tehtävästä tehdä päätös asiakkaan edellytyksistä työllistyä Työkana Oy:öön. Espoo toteaa, että on esittänyt tätä muutosta johdonmukaisesti kaikissa asiaa koskevissa lausunnoissaan. Nyt esitetty päätös asettaa asiakkaat tasa-arvoiseen asemaan aikaisempaan tilanteeseen verrattuna.

Sipilä Hilla-Maaria
Espoon kaupunki - Työllisyyspalvelut